

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v vsaki številki po 2 kr.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsako leto 3 gl. za polu leta 2 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in vtrankah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 45 kr. — Narodna. redakcija in isprave premeta Opravištvo, via Torreste. — Nova tiskarna.

Vsi dopisi se pošiljajo Uradništvu via Torreste. — Nuova Tipografia: vsaka mora biti frankirana. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Isprave (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po postojni — prav cenó; pri kratkih oglaševanjih strobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

† Božidar Raič.

Nenadno nas je pretresla tužna vest iz Ljubljane, da je 6. t. m. zjutraj ob sedmih vzdahol blago dušo Božidar Raič, župnik v Holozah in državni poslanec, mož velikega duha, nenavadne narave, ognjevitoga rodoljuba. Odlikoval se je posebno v javnih zborih in na taborih, kder je z svojo živo, iskreno in krepko besedo navduševal ves narod.

Rajniki se je porodil pri sv. Tomažu blizu Velike Nedelje na Štajerskem dne 9. februarja 1827, v mašnika je bil posvečen leta 1850; najprej je bil učitelj na mariborski gimnaziji, potem kaplan in od leta 1870 župnik pri sv. Barbari v Halozah. Ker je bil živo unet za svoj narod, naravno je, da je tudi nad vse ljubil materin svoj jezik, kateraga se je sve svoje življenje učil, i ž njim tudi stroslovenščino in druge slovanske jezike. Pisal je ognjevito in mnogo. Mej drugim je pisal: Temelj iz ruskega jezika. Najprej se je mnogokrat oglašil v Novicah; v letu 1856 je v Novicah pretresal Bleiweisova in Miklošičeva berila za gimnazijo, kar pa nekaterim ni bilo po godu. V letu 1863 je dopisaval v «Naprej», od leta 1868 pa bil eden izmed najmarljiviših pisateljev «Slovenskega Naroda». — «Slovensko Matico» je na vso moč podpiral, bil je uže od nje začetka ustanovnik in od l. občnega zbora odbornik; mnogo je pisal v njene «Letopise». Tudi v državnem zboru se je večkrat krepko potezal za pravice slovenskega naroda. S kratka: Božidar Raič je bil z dušo in srcem rodoljub, mož železne volje, jeklenega značaja, čiste duše.

Bil je eden najodločnejših poslancev našega naroda, mož jeklen, ki je veliko več storil, nego veleval mu je njegov stan in štajerski Slovenci so

ž njim zgubili prvega moža. Večen in blag mu spomin!

† Ivan Dolinar

urednik «Jurja s pušo» in posestnik v Trstu umrl je v nedeljo ob 10. uri dopoludne nagle smrti. Ko je ubožec šel po liste na pošto zdrav in vesel, kakor navadno, zadel ga je kap in zgrudil se je na tla. Rajniki je imel še le 46 let in je bil eden prvih boriteljev za narodno stvar v Trstu; kajti njegovo delovanje se je začelo z ustanovljanjem rojanske čitalnice, v kateri je več let bil jako delalen na strani rodoljubov, kakor so bili Žvanut, Leban, Kersnik itd.; z njegovo pomočjo ustanovljale so se tudi nekatere druge čitalnice v okolici.

Leta 1875. je v družbi gg. Nabergerja, Trobeca in še nekaterih drugih rodoljubov ustanovil polit. društvo Edinost, katerega večletni tajnik in letos zopet izvoljeni odbornik je bil. Isto leto je odbor Edinosti tudi ustanovil list Edinost, kateremu je bil rajnik urednik do leta 1879, ko je ta postal tednik.

Leta 1879 je v družbi drugih rodoljubov bil ustanovnik delal. podp. društva, katerega predsednik je bil nekoliko časa; delal je potem za društvo kot uradnik od leta 1880 pa do l. 1884., tega leta je prevzel uredništvo šaljivega lista «Jurij s pušo», katerega je uredoval do svoje smrti.

Rojen je bil v Škofjiloki, kder je obiskoval ljudsko šolo in se potem vežbal za slikarja, leta 1859 je šel prostovoljno v vojake, kder se je odlikoval s posebno hrabrostjo ter si zaslužil in dobil srebrno svetinjo.

O rajnem Dolinarju se mora reči, da je bil jako rodoljub in unet za vsako narodno stvar ter jako delaven; imel je mnogo podjetjivega duha in kakor

vonjava mu duhti nasproti, pride do vrat, katera so imela sedem zapahov, prosi vratarja, sv. Petra, naj bi ga noter pustil, on pa reče: Ne morem, ne smem te noter pustiti, ker nimaš dobrih del.

Zalosten nekaj časa molči, potem pa reče: Prosim pa, da mi vsaj vrata odprete, da malo pogledam to nebeško mesto; res odpre vratar in naš kovač s kladivom in potno torbo zija lepoto božansko. Pa notri zagleda obliko, katero je, ko je bil še na svetu, podaril nekemu beraču, ki je skoraj nag in v hudej zimi prišel k njemu se gret ter milo prosil obleke; zabiti kladivo noter na ono obleko, skoči še on noter ter na vse to sede.

Vratar pravi, čas je da otideš, pa on mu odgovori: Zakaj? saj na svojem sedim i ni se dal izgnati iz raja. — Da tudi mi dobimo sveti raj, za to moramo skrbeti uže zdaj.

XXI.

Spavale so enkrat deklice na nekejštalici; bil je polen mesec in štalića je bila obrnena proti pokopališču. — Zapazijo, da je tam na nekem križu bila rjuha razprostrta, začnejo se pogovarjati, kaj bi to pomenilo, ena pa izmed njih reče: Jaz pa grem pogledat, vzamem rjuho in jo prinesem sem, če bo mogoča, saj nas s tem le fantje strašijo.

Vstane in gre po rjuho, pride do pokopališča, stopi vanj, ter gre naravnost proti enemu grobu, kder je rjuha visela;

agitator za narodne ustanove in ob času volitev je bil zbog neustrašivosti in žilavosti neprecenljiv, in uprav na tem polju ga bodo tržaški Slovenci mnogo pogrešali.

Njegova nagla smrt je vzbudila občno osuplost in žalost mej tržaškimi Slovenci, in dokaz, da je bil mnogo poznana in cenjena osoba, bil je njegov včerajšnji pogreb.

Bodi lahka zemljica hrabremu vojaku za svojega cesarja in za svete pravice naše narodnosti na prednji straži ob bregu jadranskega morja!

Slovani v Trstu.

VI.

Poglejmo še nekoliko na prekrivno brojenje narodnosti po Primorskem. Leta 1846 je bilo v Trstu z okolico 25.300 Slovencev in 46.530 Italijanov, leta 1880 pa 26.263 in 88.887. Skupno prebivalstvo se je od tedaj za 40.215 pomnožilo pa v zelo čudnem in nejednakem razmerju kajti, v tem ko je število Lahov za 42.357 naraslo, pomnožilo se je število Slovencev le za 963 in število Nemcev, celo za 3329 padlo! Te številke nam jasno kažejo, da se pri številjenju ljudstva Slovanske narodnosti godi velika krivica.

Gotovo je, da je ta narastaj naravnim potom skoraj nemogoč: tedaj je nastal narastaj največje radi velikega naseljenja vnanjih ljudstev tu sem. Pridružimo onih 3329 Nemcev kojih so l. 1880 manj našteali, k številu Italijanov, vdobimo tedaj 49.859 Italijanov. Ako izključimo naravni narastaj, privandralo je tedaj tu sem v Trst od l. 1846—1880 iz obljubljene dežele 39.028! Nobeden pa ni tako slep in slaboumen, da bo verjel, da se je v 34 letih naselilo v Trst samo 963 Slovencev, v tem ko je

vendar vsem znano, da je zadnjih tu sem mnogo več došlo.

Po brojenju l. 1880 je letni narastaj po avstrijskih deželah tostran Litave 0,85% ali okolo 8 osob na 1000; v Trstu bi se moralo tedaj število Slovencev pomnožiti naravnim potem za okolo 4500, sedaj bi nas torej moralo biti tukaj v Trstu 29.800 domačincev.

Ako enako počnemo tudi z številom Lahov ter jim dostavimo še onih 3329 Nemcev, ki so se v zadnjih 34 letih polasčili (poslovenili se menda niso!) dobimo skupen naraven narastaj Lahov 46.530 + 3329 + 8000 = 57.859 in ako to število primerjamo z 88.887, leta 1880 naštetimi Lahoi, vidimo, da se jih je v 34 letih tu sem 31.028 naselilo. Nobeden pač in tako naiven, da bi verjel, da so sem v zadnjih 34 letih sami lačni Lahoi iz blažene dežele prihajali. Mi smo trdno uverjeni, da je mej 1000 Lahoi došlo sem vsaj 200 Slovencev (število, katero stavimo tu je še precej majhno!): — torej se je v teh 34 letih iz domačih avstrijskih dežel v Trst in njegovo okolico naselilo vsaj 6200 Slovencev, avstrijskih podanikov. Število Slovencev v Trstu bi tedaj zopet naraslo na 36.000 osob.

Povedali smo uže, kako nepristransko (?) in pravično (?) se ta brojitev vrši ter rekli, da mej 88.887 naštetimi Lahoi v Trstu se nahaja vsaj še drugih 26.000 Slovencev. Ako pomislimo na vse to, razvidimo koj, da Trst ni pač tako laško mesto, kakor se ti na videz na prvi pogled statističnih biljegov prikaže. Pač pa ga smemo imenovati lahonsko mesto, brez pravega narodnega značaja, ki se zdi laško, zaisto pa ni laško več nego za polovico.

Vsakdo iz teh malih podatkov lahko razvidi, da ni vendar vse pravično, kar Lahoi v svet po knjigah, časopisih in brošurah trobe.

nano zemljo in do tistega mesta, kamor bi morala deklica ono rjuho dati.

Priše-lši zapazijo, da uže mrtvec na grobu stoji, milo se ozira okoli, solze mu tečejo, žalosten je bil njegov obraz, roke ima sklenene, zdaj pa zdaj se sliši globok vzdih. — Deklica vsa prestrašena omedli in na tla pade — k malu pride toliko k sebi, da vstane, stopi še par korakov bliže, dene rjuho na križ, kder jo je vzela. V tem hipu se odpre grob, mrtvec zgrabi za rjuho in se pogrezne v grob, kateri se zopet zapre za njim — in tako je bila rešena ona deklica — nikdar več si ni upala kaj takega storiti, tudi ne sama na pokopališče iti.

Naj vsak premisli si poprej, Da z mrtvimi se šilit neaj; Sala le samo tu velja, A drugi svet je ne pozna.

Dolgo je še ta deklica potem živela, pobožno in pravično, v vsem svojem življenju se ni nikdar več nasmijala, ni bila tudi prav nič več vesela, ostala je v samskem deviškem stanu. Govorila je malo, več pa molila — bliža se smrt — zadnja njena ura. — Vzeme slovo od sveta, od svojih tovarišic — za tem otide na pot proti dolgej večnosti njena duša, pred sod božanski, pred večnega sodnika — ki, mislimo, bil jej je usmiljen.

PODLISTEK.

Narodne pripovedke

iz spodnje Štirske.

Zapisal in nabral mej narodom Brežki.

XX.

(Konec).

Dolgo še je bil na tem svetu, star je bil uže stotine let, ves siv in opešan vidi, da še ne umre, ker smrt je uže dobro v prvo izplačal, tam huje še peklensko drhal. Vzeme popotno torbo in veliko kladivo, vragom uže dobro znano, od vseh vaščanov in znancev je vzela slovo. — Tako obložen se napoti pot proti dolgej večnosti — pred večnega sodnika.

Dolga je bila pot, vendar je dospel v nam še nepoznani svet, prišedši tja, ne zna, kam bi se obrnil, ubere proti nekej globokej jami, smrdeč duh mu puhti nasproti in vedno bolj se temni.

Pride do nekih vrat, ki so bila razbeljena kakor ogenj, misli odpreti, zdajci pa ga zapazijo vrati in z vso silo drže duri, ker dobro so ga že poznali. Krempļji so skozi prišli držečih vragov, on pa prime kladivo ter zopet jame udirati po krempļjih, da vse k durim prikovala. Kam hočem iti, vpraša zdaj. — Gre v drug kraj, uže od daleč se blišči in svita, prijetna

Kdo je pa kriv, da se Slovencom tukaj taka krivica godi? — Temu glavni uzrok je uže tolikrat povdarjena slovenska malomarnost in popustljivost.

Kdor je malomaren, postane škalsoma nemaren in izdajica! Malomarnost je uprav ona hiba na životu slovenskih Primorcev in osobito tržaških in okoličanskih, ki jih dovede čestokrat do neradovoljnega renegatsva. Pri tem pa tudi premala omika, ali vsaj pomanjkanje dobrih nepristranskih in požrtvovalnih vodij, koji naj bi prostejši, manj omikani narod dvignoli k spoznanju lastnih pravic in iz teh izviraajočih koristi. Renegatstvo ali zatajevanje lastnega rodu izcimuje se uprav največ iz nespoznanja in nezavednosti, kajti ako bi bila prava omika in zavednost v narodn, ne dal bi se posamezni njegov ud zapeljati k zatajenju svojega naroda in jezika.

Kaj pa, lahko to sami sprevidite, ako opazujete prostega človeka, ki je bil kdaj za narod navdušen, koliko pomisluje predno se da zapeljati in tudi potem, ko ga je hudobni duh uže premotil, ko je na primer vdobil nekoliko goldinarjev za svojo glasovnico, ne tekne mu tisti denar čisto nič, ampak zavrže ga v vino in špirit. Kakor se godi pri posamezniku, godi se pri vseh. Take renegate vedno vest peče ter radi tega je iščejo utolažiti ali z vinom in tolažec se nad denarjem ali službo, koje so za svoje renegastvo vdobili, ali pa z gnjevom, kojega potem na svoje sorojake imajo. Hoteli bi tako rekoč vse k renegatstvu zapeljati, da ne bi ostali sami in da ne bi ljudstvo z prstom za njimi kazalo. Sploh je vzrok renegatstva ponajveč slaba omika in koristolovlje in neznačajnost.

Pritrdi nam gotovo vsakdo, da renegat nema nobenega značaja. Šram bi moralo biti narodnake tiste narodnosti, ki ga mej svoje sprejme, kajti kdor ni bil značajen, dokler se je štel mej Slovence, gotovo ne bode tudi kot Lah! Da naši Lahoni take pokveke hvalijo in povišujejo, razlagati si moremo iz tega, ker niti oni nemajo nobene narodnostni značajnosti. Niso morda taki naši Lahoni in človeške breznačajne pokveke v okolici nekateri od magistrata nastavljeni župani — boljše capoville?

Renegat je vreden sovraštva toliko od strani naroda, kojega je zatajil, kakor od onega, mej kojega je sprejet. Z srdom smo gledali tudi mi, ki se svojega rodu zavedamo, na renegata, nikdo naj ga za nič ne čisla; ako nam škoda dela, naj jo, vsega ne pokonča: pravice si sicer sami ne moremo delati, ali zavreči in sovražiti tako pokveko vendar nam je dopuščeno; renegat naj ne bode naš prijatelj in, če je kdaj bil, pretržimo to zvezo: renegat naj nam bode zgled, on naj nas spodbuja k zavednosti, videč ga od vseh zavrženega in sovražnega. Ako bodemo tako počenjali ter sami obsojali renegata, povekšamo strah pred renegatstvom in utrdimo zavednost in spoznanje mej narodom.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Poslanskej zbornici je 5. t. m. vlada predložila nov kredit za začasne učiteljske službe in za službene doklade suplientov. Poslanec Menger je interpeliral zaradi izgredov v Ljubljani o priliki, ko se je odgnola spomenska plošča Anastaziju Grünu. Dogovor z Nemčijo glede vzajemne pravice ubogih se je brez ugovora sprejel, tako tudi zakon za ponesrečbe v tretjem čit-

tanji. Dalje je zbornica drvolila kredit za popravo grada Karlstein po daljšej razpravi ter brez ugovora sklenola, prošnjo orijentalnega muzeja za povišanje državne podpore odstopiti vladi, da se po moči nanjo ozira. Sprejela je potem v drugem in tretjem čitanji predlog poslanca Vetter zastran predrugečbe zakona o živinskej kugi, tako tudi zakon o podaljšani ustavljenje porotnih sodb v Kotoru. Potem se je začela splošna razprava o sodstvu v kazenskih zadevah glede občno nevarnih socijalističnih teženj. Govorila sta Gregr in Zucker, na to pa se razprava odložila na prvo prihodnjo sejo. Poslanec Türk je predlagal zakon za odpravo brezvestnega prodajanja blaga na obroke. Grof Taaffe je poslal zakon, glede rabljivosti dalmatinskih deželnih dolžnih pisem za ustanove in pupilarne kapitale, ki se je po prvem čitanji izročil proračunskemu odseku.

O nasprotji ministerstva z večino državnega zbora glede carine na neočiščeno petrolje imamo te le vesti: V carinskem odseku je 4. t. m. poslanec Abrahamovič predlagal, naj se na neočiščeno petrolje poviša carina na 2 gld. nasproti od vlade pripravljene carine z 1 gl. 42 kr. Finančni minister je odgovoril, da ta predlog izroči ministerskemu svetu in sklep naznani odseku. Abrahamovičev predlog je v popolnem nasprotju z onim poslanca Süssa; ako bi se sprejel Süssov predlog, izpodbile bi se vse podlage mej obema vladama dogovorjenih določb in lahko bi se pokopal ves carinski tarif in zato je vlada izjavila, da o tem z ogersko vlado ne more več v dogovor se spustiti. Abrahamovičev predlog pa zahteva le to, da se promeni številka, tedaj ne dela nobenega načelnega nasprotja. Vsled te izjave se je Süssov predlog zavrgel z 18 glasovi proti 11 in z enakim številom glasov sprejel vladin predlog z Abrahamovičevim dostavkom ter je na tej podlagi odsek prestopil v podrobno razpravo.

V seji 7. t. m. je vlada podala zakonsko osnovo o preskrbovanju vdov in sirot častnikov in vojakov stojne vojske, vojne mornarice, deželne brambe in črne vojske. Potem je zbornica pričela razpravljati carinski tarif, ko se je odbil predlog levice, naj se razprava odloži! — Razpravljaj se je dalje zakon zoper anarhiste ter se z veliko večino sklenol prestop v podrobno razpravo; zoper to so glasovali nemški klub, demokrati in antisemiti. Poslanec Herbst je izjavil, da bo nemšk-avstrijski klub le tedaj za zakon glasoval, ako se sprejmo v njegovem klubu priporočeni nasveti glede omejitve na anarhistična dejanja in dveletne, namesti petletne veljave zakona. Predno se je seja končala, interpeliral poslanca Lorenzoni in Zallinger ministra notranjih zadev glede zanašanja kolere iz Italije. Načelnik odseka za borsni davek je na prašanje poslanca Schönenerja odgovoril, da upa, da bo mogoče zakon o borsnem davku zbornici jeseni predložiti.

V Budimpešti je še vedno hud vihar zaradi ovenčanja Hentzyjevega groba. Več večerov so bili veliki izgredi pred stanovanjem generala Janskega. Policija je bila preslaba, morali so jo podpirati vojaki. Pri teh izgredih je bilo tudi več ljudi ranjenih in mnogo oken pobitih. V poslanskej zbornici je bil zaradi tega tudi ogenj v strehi. Tisza interpeliran zastran izgredov, bil je z zadregi, od ene strani je moral zagotoviti, da se bodo kaznovali policijski organi, ako so se pregrešili, od druge pa se potezati za red. Vsled demonstiacij se je tudi vseučilišna čitalnica za to leto zaprla.

Vnanje dežele.

Črnogorski knez je poslal posebnega pooblaščenca v Rim na papežev dvor, da sklene konkordat v ta namen, da se zagotovi samostojnost črnogorskih katoličanov. To bodi v vzgled marsikaterim vladam, ki se toliko šopirijo z svobodo, pa drugoverske brate kolikor mogoče zatirajo. Bolgarski knez je sklical sobranje na 14. dan t. m. Knez je 5. t. m. prišel iz Ruščuka v palačo Cotrocem pri Bukrešu ter obiskal rumunjskega kralja, drugi dan pa se vrnil v Sredec.

Rumunjska vlada glede carine dela velike neprilike drugim državam; znano je, da se je nedavno carinska pogodba mej

Avstrijo in Rumunijo razbila, in da je vsled tega avstrijska vlada povišala carino na rumunjsko izvožnjo; zdaj pa se je Rumunija Turčiji postavila po robu, ker ni hotela priznati pravice najugodnejše carine; vsled tega je tudi Turčija zelo povišala carino na izvožnjo iz Rumunije.

Zapora grških luk je menda konec. Angleška vlada je vojnemu brotlovju ukazala, naj boče pripravljeno, da zapusti grške vode; mej velevlasti so se uže pričeli dotični dogovori; vendar pa brodovje ostane še nekoliko časa blizu, da bi v potrebi bilo na mestu.

V grškej poslanskej zbornici 7. t. m. minister zunanjih zadev naznanil, da je zapor grških luk preklican, vojno brodovje velevlasti odpluje v zaliv Sudo.

V Italiji študentje, posebno v Padovi, delajo velike pojave zoper Avstrijo. Nedavno so odkrili Garibaldijev spomenik ter nazdravljali Tridentu, Trstu, Oberdanku itd. Na vseučilišču v Padovi so nabili proglaš, polen najnesramnejših napadov na Avstrijo. Vojaki so hoteli proglaš odtrgati, a študentje so se ustavili in unel se je boj, da je kri tekla. Nazadnje so vendar vojaki vročekrvne študente ugnali v kozji rog ter 56 njih zaprli; zapretilo se jim je tudi, da se zapre vseučilišče, ako ne bo miru. Take pojave so v Italiji na dnevnem redu i naša vlada bi morala nanje bolj pozorna biti, nego jer ter delati v primorskih deželah jez zoper valove, ki prej ali slej, da bode prilika le ugodna, butijo čez naše meje.

Na Nemškem z davkom na žganje menda ne hode nič. 4. t. m. je dotični odsek zavrgel §. 1 zakonske osnove na žganje in s tem je padla vsa predloga.

Princ Napoleon je pisal francoskim državnim poslancem pismo, v katerem prav odločno protestira zoper izgnanje, katero mu preti kakor pretendentu, a on ni pretendent, ampak le glavav napoleonske obitelji. Rad bi sprejel izgnanje, ako bi se domovina zopet povzdignola, ali nevarnost za republiko so napake monarhične ustave in slaba politika vladajočih krogov. Izgnanje princev povzroči notranjo vojno, on se vendar nada, da ljudstvo k malu spozna prave svoje prijatelje.

Mej Rusijo in Kitajcem so razmere vedno bolj napete. Znano je uže davno, da Nemci in Angleži vedno bolj in bolj hujskajo Kitajce na Rusijo; Angleška dela to zaradi tega, ker se po pravici boji, da Rusija potegne trgovino v Aziji Angležem iz rok, Nemčija pa posebno zato, da slabi v Evropi rusko moč, pred katero se treše. Na Kitajskem je polno nemških častnikov, ki Kitajce vadijo v orožji. Zadnje dni pa je vstal mej Rusijo in kitajsko vlado nek razpor. Rusija namreč želi s Koreo sklenoti trgovinsko pogodbo, kitajska vlada pa to prizadevanje na vso moč zavira. Ruske gosposke teh ovir ne morejo odpraviti, in kitajska vlada zbira na meji veliko vojsko. Ruski deželni namestnik Korf se je vsled tega obrnil na svojo vlado s prošnjo, naj se pomnože ruske posadke v skrajnem vshodu, da se bo mogoče Kitajcem braniti in ruska vlada mu je res poslala 6000 mož pomoči, trdi pa se, da ta pomoč ne bo zadostovala.

DOPISI.

Dunaj, 7. junija. (Izv. dop.) Politično obnebeje je jako temno, akoprem je nevihta, ki je pred par dnevi še pretilla, da razprši državni zbor, nekoliko ponehala in se je doseglu glede carine na surovo petrolje neka poravnava, po kateri se bode od surovega inozemskega petrolja plačevalo carine mesto gld. 1.42 — gld. 2 v zlatu. Ta predlog pa ni še stalni tarif, ampak le začasno sredstvo, s katerim se je ministerstvo in tudi zbornica (to je nje večin.) rešila vsaj za zdaj propada. Ali za tem pridejo skoro gotovo še hujši momenti, posebno ko pojde za davek od sladkorja in za pogodbo z narodno banko in mogoče je, da hude nevihte, katere povzročče ta prašanja, pokopljejo ali parlament, ali pa ministerstvo, mogoče celo oboje. — Stvari so tako napete, stanje parlamenta in vlade tako prisiljeno in nenaravno, da v resnici ni videti jasno in z mirnim pogledom v bližnjo bodočnost. — Ne zna se, ako se bodo carinski tarifi precej obravnavali v zbornici, ali pa se stvar preloži na jesen; želja večine desnitarjev je, da bi se ta razprava vršila še le jeseni; ali ministerstvu se mudi in naj-

brže bodo morali poslanci še do konca t. m. skupaj sedeti, kar se ni bilo v našem parlamentu. Ministerstvo želi prej ko prej poznati svojo osodo v tako zmedenem položaju. — O ti nesrečni dualizem! Pa zdí se mi, da tudi oholi Madjari prej ali slej občutijo svojo oholost, kajti Hentzyjeva afera je vzbudila najvišje kroge in vse vojaštvo strašno razburila, in težko bode moglo tiszovo ministerstvo prebiti jo. Tisza sam čuti kaj takega; bil je te dni pri cesarju in sliši se, da je z dvora prišel ves osupel. Posebno se je naš dvor nekda močno užalil, ker so nekateri ogerski oficijozni listi, ala »Pester Lloyd« celo osobo nadvojvode Albrehta po nekako grajali in hoteli z njo skoro ravnati ala Jansky. — Iz vsega se vidi, da je položaj vse Avstrije zelo oprezen, in Bog zna, ako ne bomo mi Slovani zopet dobri!

Včeraj zvečer se je vršila tukaj slavnost Stritarju na čast. Reči Vam moram, da je bila ta slavnost v resnici vseslovenskega pomena, kajti navzoči so bili mnogi česki drž. poslanci, njim na čelu sam Rieger, potem 6 odličnih poljskih, dva rusinska, 4 hrvatski in 8 slovenskih poslancev, mej njimi tudi — Vaš Naberkov, — bili so navzoči tudi skoro vsi slovenski velikosolci in mnogo druge odlične gosposde. Beseda se je vršila prekrasno, pesnik je proti koncu besede predaval novo pesem, katero je za slavnost zložil in v mnogo sto eksemplarih mej navzoče razdelil. Prekrasna ta pesem slove:

Rojakom

Na Dunaji dne 5. junija 1886.

Ne meni slave, dragi bratji moji,
Kaj to, če zvest sem domovine sin!
Po mnogem trudu jaz, po mnogem boji
Počival skoraj v večnem bom pokoji,
In kakor jaz, ugasne moj spomin.

Jaz minem, a ne minejo resnice,
Ki zanje mi gorelo je srcé.
Ko je mladostno mi žarelo lice,
Ki zanje živel sem, trpel krivice,
Ko so sivéli jeli mi lasje.

Beseda če mi zanje govorjena
Iz srca v srce našla pot je svoj,
Življenja doba ni mi izgubljena,
Plačila je dovolj beseda ena:
Tvoj narod zadovoljen je s teboj. —

Oj bratje! to so bili britki časi,
Ko vse mi je dejalo: Ti si sam!
Ti kličeš, a nikdo se ne oglasi,
Doma si tujec v mestu ti in vasi!
Tolažbo svojo zdaj za vse imam.

A ta tolažba sodbe mi ne moti,
Še niso vse nam združene moči;
Se mnogo mi rodoljub stoji nasproti;
En smoter, a različni nam so poti,
In vendar moj se meni pravi zdí. —

Vi pa, ki izvolili ste zastavo,
Ki v boj jo nekrvavi nosim jaz;
Za dobro vneti, lépa vsi in pravo,
Za dom goreči, njega prid in slavo,
Zavóznik, vesel pozdravljam vás!

Nam, bratje, slove gaslo: Src goril!
Živali blato bodi dom in prah!
S poštenim se Slovan orožjem bori,
Kar podlo je, ne misli in ne stori!
Nesreči vsmiljenje, krivici strah! —

Ko domovina kliče nas sinove,
Gradimo s prsi hrabrimi ji grad;
Za narod, za pravice vse njegove
Nikdar zaman Slovan se v boj ne zove,
Vojak navdušen vsak je, star in mlad.

Med nami Iskarjotu ni prostora.
Oskrumba, gnjus je izdajalec nam;
Zaničevanja naj duši ga mora.
V obupu kliči: Name padí, gora!
Gorje, prokletje tu, prokletje tam!

Nam kakor mati domovina bodi;
Kjer sinu je nad mater traga stvar?
S podobno njeno v srcu svet obhodi,
Kar lepega on najde med narodi,
Domov prinese, nji pokloni v dar. —

Krvava slava drugim bodi draga,
Slovan le hoče biti svoj gospod;
Na vrat on bratu jarma ne polaga;
Ne »kri in jeklo«, srcu svet premaga,
Srce najblažje ima slavski rod.

Kedo ne čuti? nov se čas poraja,
Porodne boli zemljo stresa;
Vihar pomladni stebre stare unaja,
Človeštvu velika pomlad pribaja;
Naj skoraj pošljejo nebasa jo! —

Jaz videl je ne bom; a duša moja,
Okó po nji tako mi hrepeni!
Po svetu tem prežlostna je boja,
Za eno srečo, kaj solza in znoja,
Kaj bolečin je treba in skrbi!

Drobtine naj berač ves-l pobira,
Ki padajo z bogate mize v prah!
Da enemu je dobro, sto jih hira,
Glad siromaka pridnega zatira,
Po božji zemlji tava bled in piab.

Kedo krivice stari grai podere,
Krivice, ki v oblasti svet ima?
Kedo na vojsko nadnjo brate zbere? —
On, ki najhuje tlačí ga in tere,
On, ki najbolje r. ko nje pozna!

Na dan, Slovan! Slovanska ti mladina,
Najlepše delo čaka te, na dan!
Gospoda več ne bodi, ni trpina,
Človeštvo ena bude naj družina,
Rešitelj svetu bude naj Slovan!

Jos. Stritar.

Po besedi so govorili češki, poljski, hrvatski in slovenski poslanci; kaj lepo je govoril profesor Suklje, v obliki se je povdarjala vzajemnost slovanstva. — Le eden glas je, da je bila ta slavnost epohalna v resnici velikanska, kakeršne Slovani na Dunaji še niso imeli; dela nam največjo čast.

Domače in razne vesti.

Imenovanja. Od finančnega vodstva so bili imenovani: Vencelj Peterka pisarniškim oficijalom, računski praktikant Viljem Stranjski asistentom pri finančni deželni glavni blagajnici v Trstu, žandarmerijski glavar Josip Bek in asistent deželne glavne blagajnice v Trstu Viktor Noditz kancelistom.

Odlitovanje. Višji poštni kontrolor Vincencij Caligarič v Trstu je o priliki umirovljenja v pripoznanje dolgoletne izvršne službe dobil naslov cesarskega svetovaleca. Mož, ki je pri pošti služil 52 let ter bil najstariji uradnik v službovanju, jako se je razveselil te časti, a mnogokrat pride sreča ali nesreča v družbi; tako je bilo tudi tukaj; isti dan, ko se mu je naznanilo odlitovanje, podedeloval je 20.000 gold. od viteza Mauserja, svojega svaka, ki je zadnje nedeljo umrl.

Tržaški Slovenci so na raket rajnega poslance Raiba poslali venci in so tudi v mnogih telegramih izrazili svoje sočutje sorodnikom rajnega. Politično društvo Edinost poslalo je profesorju Raiču v Ljubljano ta le telegram:

Najsrčneje sožaljenje izražamo na zgubi neustrašnega boritelja za naše pravice. — Slava njegovemu spominu! — Politično društvo Edinost.

Pogreb rajnega Dolinarja je bil uprav imponenten, nad 3000 ljudi se ga je vzeležilo in po ulicah je stalo na tisoče radovednega ljudstva; zastopana so bila vsa slovenska društva Trsta in okolice in videli smo celo deputacije sezanske in lokovške čitalnice in tudi nekoliko znanih rodoljubov iz Pervučine, Dornberga itd. Vencev je bilo do 30, mej temi so posebne omembe vredni venci društva Edinost, del. podp. društva (moški oddelek) del. podp. društva (ženski oddelek), pevskega zbora del. podp. društva, trž. bral. in podp. društva moški oddelek, istega društva ženski oddelek, Tržaškega Sokola, prijateljev rajnega, svetovanskih rodoljubov itd. Pevski zbor del. podp. društva je krasno pel najprej pred hišo rajnega, potem pa dvakrat v cerkvi Sv. Antona. S tem pogrebom so Tržaški Slovenci spet enkrat pokazali, da znajo čestiti spomin svojih rajnikih in pokazal je posebno naš delalski stan, da ima nepokvarjeno hvaležno srce. — Ta pogreb pa ostane kot znamenitost zapisan v kroniki Tržaških Slovencev.

O smrti rajnega Dolinarja so prinesli skoro vsi italijanski listi kratko vest; — le smrad »Il Piccolo« se je v svojej židovski nesramnosti spravil na kosti rajnega ter se norca delal iz njega in njegove rodbine ter na dan tiral v lažnjivej obliki celo rodbinske razmere. — Kakor hijena izkopava kosti mrtvih, da se nad njimi delectira, uprav tako se je polastila časnikarska hijena »Il Piccolo« kosti rajnega Dolinarja in se nad njimi z veseljem redi in pase. — Tržani! ali vas ne spreletava groza pred tako hijeno v človeški obliki. To ni več grdo, to je strašno!

Vitez Ivan Mauser de Marquado je umrl v soboto in v ponedeljek je bil njega sijajen pogreb, katerega so se udeležili vsi odlični krogi tržaški, na stotine ljudstva, posebno okoličanov, ki so vsi dobili blizo 2000 sveč in celo ministerstvo za trgovino je bilo zastopano po dveh viših uradnikih, ki so nalašč prišli z Dunaja sem. Mauser je bil nekdanji rojen v Ljubljani l. 1815, (akoprem pišejo listi, da je bil rojen v Trstu), kjer se zdaj obstoji hiša Mauzerjev, on je v Trstu začel svojo karijero kakor prost delalec, ali bli je ženjalen, kajti iznašel je več mašin za pomorske potrebe, posebno pa ono za čiščenje morja v lukah. On je tudi imel ves čas podjetje čiščenja morja v našej luki, in zbog njegovega odličnega delovanja ga je vlada imenovala za višega stavbenega svetovaleca in viteza. Mož je vsled tega po raznih posebno drž. podjetjih (v zadnjem času je tudi zidal trdnjave v Hercegovini) silno obogatel, tako sicer, da denes zapusti nad 1 milijon gold. Otrok ni imel, dediči njegovi so: dva unuka, dva brata in ena sestra, od katerih eden brat menda še biva v Ljubljani. Mauser je bil dober človek, uboge je rad podpiral in prav zdatno. Zapustil je lepe dve štipendiji od 500 gid. letnih za take, ki hočejo postati inženjerji. R. I. P.

Umrl je v soboto v 87. letu Karol Ant. Fontana, očičen trgovec, ki je

imel tudi podjetje c. k. duhana in je ustanovil štipendije za podporo uradnikov pri tabačnem opravištvu, član ene najstarejših in v svojem času (pred 30 leti) svetovno glasovite firme Fontana e Brambilla, v kateri rega krasnej vili nad Veduto Romano je prejel 30 leti celo cesar stanovanj. Pogreb je bil v nedeljo po želji rajnega čisto priprost.

Odprava tržaške svobodne luke. V trgovinskem ministerstvu so se te dni uže začela posvetovanja ministerjalnih poročevalcev, dvornih svetovalecev Bazant, Haart in Wrba, o spomenici, katero je izdelala enketa v Trstu glede naprav, ki bodo potrebne vsled odprave proste luke. Takrat izdelani načrti so se spopolnili, proračuni zgotovili in pri tem posvetovanju gie v prvej vrsti za to, da se določi, kake naprave so potrebne in v katerem redu se imajo izvršiti, da se do konca leta 1889, ko se odpravi svobodna luka, izvrše vsa tista dela, ki so iz tega ozira potrebna. Mej ta dela spada naprava takih skladišč, v kateri se bo moglo skladati veliko blaga in bo mogoče zacarinovati ga brez oviranja prometa. Pred vsem se bo jemal ozir na uže obstoječa skladišča, ta se razširijo, ali pa tudi nova napravijo. Sedaj obstoječi molli ostanejo ter se le tako oskrbe, da bo promet v velikej množini lahek. Potem se tudi določijo in obzidajo prostori, ki so potrebni za carinsko potezo. Ta dela se lahko izvrše v polutretjem letu ter se prične promet, pri tem pa se glede stavbenih stroškov računani na dejansko sodelovanje tržaškega mestnega zastopa in trgovinske zbornice, ki sta zgradila zdaj obstoječa skladišča ter jih oskrbuje. Železniške proge od luke do kolodvora južne železnice so uže izvršene, one od Sv. Andreja (hrpelsko-tržaškega kolodvora), pa se speljejo do luke ob morskem obrežju ob enakem času, ko se zgradi železnica Hrpelje-Trst. V drugo vrsto spadajo pomorske stavbe, naprava novega tomuna za petrolje, podaljšanje zdaj obstoječih molov, oziroma njih pomnožitev, in ta dela bodo potrebna več let, da se dovrše. Vsa ta zadeva se kakor zakonska osnova jeseni predloži državnemu zboru in od sklepov tega zbora bo odvisno, da katere dobe se imajo vsa dela dovršiti.

Tržaški mestni občinski svet bo jutri imel zopet sejo. Na dnevnem redu sta razen drugih zadev predloga zastran spomenice, zadevajoče odpravo tržaške proste luke in zastran ustanovitve obrtne šole v Trstu.

Železnica Hrpelje-Trst. Vlada je državnemu zboru podala predloge, po katerih se ima obrok za dovršitev železnice Hrpelje-Trst podaljšati za eno leto, to je, do 30 junija 1887. Zakesnitev se je s tem utrjevalo, da je bilo potreba prvotni načrt pozneje predrugačiti, da se zadosti obilemu prometu. Železniški odsek je temu pritril ter priporoča, naj se ta zakonska osnova sprejme.

Državna obrtna šola v Trstu. V seji 28. maja je tržaško mestno starešinstvo v znanje vzelo ministerski razpis zastran ustanovitve državne obrtne šole v Trstu in menjenje mestne šolske komisije o tej stvari. Mestno starešinstvo je v tej seji sklenolo, poročiti c. k. deželnemu namestništvu, da z ozirom na uže poprej od občinskega sveta storjene sklepe z radostjo v znanje jemlje ministrov naznanilo, da se pa natančneje o tej zadevi ne more izjaviti, ker mu ni znano, v kolikem obsežu in pod kakšnimi načeli hoče vlada to učilišče ustanoviti. Mestno starešinstvo je toraj prosilo c. k. deželno namestništvo, naj se skliče skupna konferenca pooblaščenčev občine in trgovinske zbornice, da zasliši vladine nazore in se potem more o tej zadevi dogovoriti. Ta sklep se je naznanil trgovinskej zbornici in izvolili so se za občinske pooblaščenče g. dr. M. Luzzatto, dr. Venezian in profesor Vierthaler. Te konference so neki uže dokončane, a kaj se je sklenolo, to krije še tema.

Obračunavanje bolnišničnih stroškov mej Srbije in Trstom. Tržaško mestno starešinstvo je na prša-nje, ako bi tržaški mestni zastop pripravljeno bil, vzajemno brezplačno ozdravljaje ubogih bolnikov v bolnišnicah na Srbskem in v Trstu dovoliti, odgovoril, da te ponudbe ne sprejme.

Zdravstvene morskke kopelji v Trstu so se ooprie zadnje nedelje.

Aleksander Prescira. »Triester-Tagblatt« je nedavno pisal, da je bil Aleksander Prescira le srednji pesnik; — mi pa pravimo, da je Aleksander Prescira bil jako slab pesnik in da niti pesnik ni bil, ampak le trgovec v Trstu. O našem pesniku pa se ne mi, ne noben drug slovenski list ne bode spuščal v raspravo s »Tagblatom«.

Tržaške novosti:

Kolera v Trstu. Mornar J. Malotič na nekejš lošinskej ladiji, katera je došla sem iz Novega Orleansa in se bila ustavila tudi v Benetkah, p. je tukaj prestala pred-

pisano kontumacijo v Lazaretu. Je predvčerajšnjem hudo zbolel na simptomih kolere, zaradi česar so ga peljali v bolnico za bojne po kolero, — kjer je včeraj umrl. Uprav včeraj pa je nekda drugi človek zbolel za kolero; vsi te dogodkov začela je zdravilstvena komisija na vse kriplje delovati, in je pred vsem kazala, da je poka-paljšče ljudem začasno nepristopno, in da se začne spet desinificiranje po hišah. — Torej kolero tuli uže imamo v Trstu, dobili smo jo iz blažene Italije.

Dea samomora. Natporočnik polka Aleksander III, car ruski, nek Karol Barbini, rodoma Tržčan je pred ne dolgo močno razžalil nekega komisarja c. k. mornarice, mesto pa, da bi ga bil prosil odpuščanja, pa ga je še pozval na dvoboj. — Ker je bilo komisarju to preveč, je vsotvar naznanil vojaškemu poveljništvu in Barbini je prišel v preiskavo, katera je pokazala, da boje Barbini izgubil porte-épée. V svojej obupnosti zaradi tega je nadporočnik sklenol, da se usmrti, in je ta sklep tako le izpeljal: šel je v kasarno in stizposodil puško, potem je nekega vojaka napravil, naj mu da 5 patron in naj nese puško z njim na stanovanje. Vojak mu v sobi da oboje v roke in se oddalji, ali komaj je bil na ulici, ko je uže počelo v hiši, ljudje so priskočili, ali nadporočnik je bil uže mrtev. Odnesli so ga precej v vojaško bolnico in včeraj pokopali z velikim sijajem. — Včeraj popoldne pa se je v velikej kasarni s puško u-strelil prost vojak istega polka po imenu Vavran, pravije, tudi zaradi kazni, katera ga je čakala.

317 mladenc tržaških išče namestništvo za Primorsko v namen, da zadostujejo vojaškej dolžnosti. Toliko števílo Tržčanov se odteguje krvnemu davku; tudi to je znamenito!

Princ Viktor Napoleon, sin princa Plon-Plon, pretendent na francoski prestol, biva zdaj v Trstu. — Sliši se, da namerava kupiti Muratovo vilo, kder boje stanoval, za slučaj, da bode izgnan iz Francoske.

Poskus samomora. Gosp. R., tržaški trgovec se je obstrlel z revolverjem. Vse kaže poskus samomora; vendar pa se je stvar po listih tako zasukala, kakor bi se bil R. le igral z revolverjem in bi se mu zgodila nesreča.

Nesreča. Uže sopet sta zblaznola dva delavca potem nek posestnik iz okolice in neka še mlada dekla.

Policijsko. Mešetar Alojzij A. 54 letni pustolovec se je včeraj zvečer sprl s svojo ljubico, neko šiviljo Franco Verhlic iz Cerknice ter jo v prepričav nožem hudo ranil v prsa, vsled česar so ranjeno peljali v bolnico, kder najbrže ne ozdravi, nečloveškega mesetarja pa v lukojo. V tepežu sta bila predvčerajšnjem možno ranjena dva rokodelca, napačnike z nozem so zaprli. — Nož ima v Trstu veliko vloge, — vse le laška kultura.

Izpred sodnije. Zarad tatvine so bili obsojeni te dni: Leopold Tisovski iz Kraljevega dvora na Českem, trgovski agent, na 10 mesecev, Josip Stok iz Sv. Antona v Istri, fakin, in Anton Medaxa, mizar iz Trsta, vsak na 2 pol leti težke ječe.

Obilgatni morsk volk. Vsaka leto ob tem času tržaški magistrat objavlja neko svarilo pred morskim volkom. — Tudi letos je magistrat objavil, da so videli mornarji vojne ladije Minerva pred našo luko velikanskega morskega volka, vsled česar naj se pazijo oni, ki obiskujejo morskke kopelji. Čudno, da uže toliko časa prej in polte nikoli ni morskega volka in da pride vsako leto v istem času, kakor da bi bil najet po magistratu.

Dopolnitna volitev v isterski deželni zbor. C. k. deželno namestništvo naznanja, da bo 10. julija t. l. dopolnitna volitev enega poslance za isterski deželni zbor v volitvenem okraju mest in trgov Buzet, Izola in Milje. Vršila se bo volitev v Kopru.

Kolera v Polji. Na nekejš ribiški ladiji Chiozotov je nek ribič zbolel za kolero, za to so ladijo pripeljali v tržaški Lazaret.

Ljubljanske novosti. Ker je ljubljansko ljudstvo po zadnjem turnerski siavnosti par večerov zberalo se pred ploščo, katero so postavili ljubljanski Nemci pesniku Anastaziju Grünju, je magistrat izal poseben oklic, v katerem je opominjal ljudstvo, naj miruje; to je koristilo in nehale so vse demonstracije. Mestni zbor pa je nekda sklenol, da pošlje posebno spomenico profu Taaffeju o zadnjih demonstracijah v Ljubljani, v kateri razjasni, na kateri strani je vsa krivda in razveljavi laži nemških časnikov; ob enem pa je sklenol, da toži urednika »Triester-Tagblatt«, ker je v svojem listu stvari pretiral in mestni zbor ljubljanski razžalil. — To bode zanimiva obravnava! — Pogreb rajnega poslance Božidara Raiča je bil včeraj; le Bleiweissov pogreb se more primerjati temu pogrebu; okolo 30 krasnih vencev, deputacije iz Štajerskega, vsa društva so se ga udeležile in na tisoče ljudi. — Glavni del svojega premoženja zapustil je ranjki »Narodnemu domu« v Ptuj in čitalnici v Ormožu, pisateljskemu društvu 300 gl., »Matici Slovenski« 100 gl. — Slava!

Protiaustrijske demonstracije v Padovi. Na praznik Vnebohoda so v Padovi postavili Garibaldiju nek spomenik; visokošolci in drugi rogovileži so porabili priliko, da so govorili proti Avstriji, jo nazivali barbarično državo, kateri je treba prej ko prej vzeti Trentinsko, Istro in Trst. Sliši se, da so bili navzočni tudi nekateri Tržaški lahoni. Po Dalmaciji niso več zdihovali. — Zakaj?

Raba kaznjencev za pogozdovanje Krasa. Mej poljedelskim in pravosodnim ministerstvom se vrše dogovori zastran rabe kaznjencev za pogozdovanje Krasa. Po dotičnem načrtu bi dotična dela v tehričnih in upravnih zadevah bila prihržana poljedelskemu ministerstvu, ki bo določevalo dnino kaznjencev dogovorno s pravosodnim ministerstvom. Po menitvi pravosodnega ministerstva bi se rabili le tisti kaznjenci, ki so zaprti v ječih južnega dela države. Oskbstvom kaznitnic v Ljubljani, Gradiški in Kopru se je neki dal ukaz, naj predlože načrte za prenaseljive barake, v katerih bi stanovali tisti kaznjenci, ki bi se rabili za pogozdovanje Krasa.

Strelna je udarila v železniški vlak. Iz Budejevic se poroča, da je 31. maja blizu postaje Schwarzenau udarila strelna v vlak, ki je bil na poti z Dunaja v Heb. Treščilo je v kondukerjevo hišico ter kondukerja vrglo v voz, kder je nezavesten obležal in tako se pripeljal v Budejevice; tu so ga sicer obušili k življenju, ali stih je popolnem zgubil.

Vabilo k obnemu zborovanju »Slov. učit. društva za koperski okraj« dné 10. junija ob 9 uri. (šé sveto mašo) v Ospem. Dnevni t. l. 1. Predsednikov pozdrav. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo knjižničarjevo. 4. Poročilo blagajnikovo in volitev treh pregledovalcev računov. 5. Referat. a) Pravno razmerje učiteljstva (razpravljaj g. Vertovec) b.) Pedagogična načela Zari Žaki Rusoja (razpr. g. Kuret.) 6. Volitev društvenega vodstva za bodoče leto. 7. Nasveti. K udeležbi uljudno vabi Odhor.

Zgradba železnice čez Kavkaz. Te dni se začne graditi železnica čez Kavkaz, ker so vsa predhodnja dela dovršena in se je za gradbo uže dovolilo 40 do 50 milijonov rubljev. Nova železnica se ocepri pri Gori od črte Baku Batum, ter se iz doline Ljahva popne na gore, skoz katere se napravi več podmolov.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Ribarjenje Čiozotov v jadranskem morji.

»Rivista della Marina Mercantile« je prinesla daljšo razpravo pod naslovom: La pesca del Chiozotti nel mare Adriatico. Iz vse razprave se vidi, da je pisatelj strokovnjak, popolnoma poduččen o ribarstvenih razmerah in poleg tega tudi nepristranski. Zato menimo, da ustrežemo ubogim našim ribičem in sploh našemu ljudstvu, ako iz te knjige navedemo nekoliko podatkov.

Pisatelj najprej govori o določbah 27. decembra 1873 z Italijo sklenene trgovinske in brodarstvene pogodbe, katere oče je po nesreči Slovenec baron Schwegel, in katera pogodba zgubi veljavo 31. decembra 1887. Po tej pogodbi je ribičem obeh držav dovoljeno ribarjenje na obojestranskih bregovih (razen koral in gob); avstrijskim ribičem je na avstrijskej meji pr držan lov eno miljo od bregov. Po mejnarodnem pravu pa ima vsaka država edino ribarsko pravico 10 kilometrov od bregov; italijanskim ribičem se je tedaj dala izvenredna pravica, za katero pa je Italija Avstrijo silno slabo oškodovala, namreč s tem, da je carine oprostila nekoliko vrst nasoljenih rib pri uvožnji iz Avstrije v Italijo. Teh rib se je v letih 1880—1884 poprek na leto v Italijo izvozilo 5246 metr. centov v vrednosti 390 200 ital. lir in ker znaša carina 6 ital. lir na metr. cent, ted j se je pri carini prihranilo 31.480 lir. T. številka kaže tedaj gmotno dobroto, katero je Italija dovolila Avstriji. Temu nasproti moramo postaviti dobroto, katero uživajo italijanski ribiči iz ribarjenja ob avstrijskih bregovih.

Po uredskih podatkih je v letih 1880—1884 ribarilo 880 Čiozotov z 220 čolni ob naših bregovih in z 358.000 gid. rib na naših bregovih proizlo; dalje je ribarilo 560 Čiozotov ob isterskih in dalmatinskih bregovih ter za 250.000 gid. rib v Benetkah in Čiozi prodalo. Ako tedaj primerimo te številke s zgoraj omenjeno carinsko aproščino 31.480 lir na osoljene ribe, takoj vidimo, kako strašno pičila je italijanska odškodnina za dovolitev ribiega lova Čiozotom ob avstrijskih bregovih. — Ali to še ni največje; veliko veliko važneje je to, da Čiozoti ribajo pri ribarjenju mrežo, tako imenovano »Cocchia«, ki tla razdira in ribjo zalego uničuje, to je najhujše zlo. Sicer je naša vlada z ukazom od 1. sep-

tembra 1883 ribarjenje s to mrežo v gotovih časih in na gotovih mestih zabranila, ali ta ukaz ni mnogo koristil, ker se Čiozoti ne menijo zanj. Prvi strokovnjak, mej družimi vladin svetovalec dr. Steindachner v svojem poročilu od 28. maja 1882, glede ribarjenja na naših bregovih, izjavljajo »Cocchloa« za najnevarnejšo mej vsemi vlačičimi mrežami, ker morska tla na daleč razdira in ribjo zalego uničuje. Dr. Steindachner je vladni priporočil, naj se raba te mreže prepove vsaj tri milje daleč od brega ter očital Čiozotom, da morje prazni. Enako se je izjavil tudi domači naš strokovnjak dr. Karol Marchesetti.

A ne le pri nas, tudi v Italiji tako sodijo; v letu 1869 je v Benetkah od vlade postavljena ribolovska komisija vladni priporočila, naj se prepove vse tiste mreže, ki ribjo zalego pokončujejo. Člen 16 italijanske ribolovske pravilnika od 13. novembra 1882, določuje, da je v vseh italijanskih obrežnih vodah od 1. decembra do 1. maja in sicer do treh kilometrov od brega in brez ozira na morsko globodino, prepovedano ribarjenje z mrežami, ki se po tleh vlečejo.

Po ukazu naše vlade od 5. decembra 1884. pa je s tacimi mrežami zunaj milje v prepovedi dovoljeno, razen nekaterih mest, in §. 24 dovoljuje tako ribarjenje v nekaterih isterskih vodah in v Kvarneru tudi znotraj milje v prepovedi in mej dobo od 1. decembra do konca aprila. — Vse to pa je le v prid Čiozotom ter silno škoduje ribjemu bogastvu v naših vodah.

Tržno poročilo.

Trgovina v obče slaba; cene kave se sicer vzdržujejo, ali sladkor je zanemaren in tako tudi pridelki in žito. — Seno — dobro konjsko stane denes f. 1.50 do 1.80.

Borsno poročilo.

Avstrijski papirji se drže jako dobro, ali borska je prav mlahova.

Dunajska Borsna

dne 8. junija

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Enotni drž. dolg v bankovcih 85 gld 30 kr., Zlata renta 116 70, 5% avst. renta 102, Delnice narodne banke 882, Kreditne delnice 282 80, London 10 lir sterlin 126 25, Napoleon 10, C. kr. cekini 5 95, Kr. državnih mark 61 90.

V Rojanu

je na prodaj 2735 kvadratnih metrov zemljišča, 10 minut od cerkve oddaljenega. Kedor želi, kaj več poizvedeti, obrne naj se na naše uredništvo, ali pa na g. Jeralla, Deposito birra Jutmann, Via delle Acque.

Služba

stalnega uradnika pri delavskem podpor-nem društvu v Trstu odda se s prvim oktobrom t. l.

Razven navadnega splošnega naobra-ženja tirja se za to službo popolno znanje slovenščine, praktična zmožnost v računstvu pa knjigovodstvu in gl. 250 kavicje.

Sploh oženjeni prosilci, posebe pa še nekajeni c. k. uradniki, ki so pri moči, bodo prednost.

Društvo plačuje uradniku f. 480 — na leto in mu daje primerno lepo stanovanje v državnih prostorih. Več izve se lahko pisмено ali pismeno pri

V. Dolencu v tiskarni.

Javna zahvala.

Podpisana družina jako ganjena po mnogih dokazih sočutja o priliki smrti in pogreba svojega nepozabljivega in preljubljenega

Jožefa viteza Mauser de Marquado

izreka s tem v imenu tudi družih sorodnikov najtoplejšo zahvalo vsem onim čestitim osobam, uradom in društvom, ki so rajnkemu skazali zadnjo čast ter spremili njega posvetne ostanke k zadnjemu počitku.

Trst 8. junija 1886.

Rodbina Mauser.

Št. 136

OZNANILO

Starodavni in letni semenj Sv. Ivana in veliki konjski trg bo letos v Devini.

v sredo na 23. Junija Županija DEVIN

Človek.

V pogledu na njegovo telo in dušo, s kratkim navodom, kako si ohraniti in utrditi zdravje za solo in dom.

Sestavil Janko Leban, učitelj.

Dobiva se pri pisatelju Janku Lebanu, učitelju v Avberu (P. Stanjel pri Sežani) po 45 kr. iztis: po pošti 5 kr. več.

O »Človeku« piše »Vrtec« v svoji 6. številki: »Človek«. To je naslov jako lične knjžice, ki jo je spisal trudoljubivi gosp. Janko Leban, po mnogih svojih spisih vže obče znan v našem domačem slovstvu. Knjžica je vredna, da jo ima vsaka ljudska šola v svoji knjžnici ter bode posebno ljudskim učiteljem dobro došla pri vsadanem poučevanju, ker jim podaja mnogo zanimivega gradiva v porabo pri rečnih obravnavaš berilnih sestavkov, razpravljajočih človeško dušo in telo. Zatorej živo priporočamo omenjeno knjžico v prav obilo naročevanje. (»Vrtec«, v Ljubljani 1. jnnija 1886. Leto XVI.)

Kedo je našel psa !! 3-2

Iz Kozine je ušel 26. maja t. l. lovski pes baže nemških brakova, rumene barve, kratke dlake, okolo 2 leti star, velik, krepak, z dolgim repom, kateri čuje na ime »Argo«, pes je zbehal po cesti proti Črenemkalu. Kedor ga pripelje pazniku lova Francu Dobrila, dobi lep dar.

Teran vino fino

lastni pridelk se dobi v Skopem hišna št. 36 od fr. 32-40 hekto. 3-2

Na prodaj Vseh pet letnikov Ljubijan-skega »Zvonca« jako elegantno v Bonačeve platnice vezane prav dobro ohranjene prodaja po primernej ceni — kedo? pove administracija tega lista.

V NAJEM

za letni čas daje gosp. lastnik J. Vovk prijetno stanovanje h. št. 4 na Lok-vah poleg glavne ceste. —4

Št. 251 o. š. s.

Razpis

službe učitelja - voditelja na eno-razrednicah Pliskovica, Vatovlje, Vojšćica in Temnica, pa učiteljice na dvorazrednici Lokve, vse s dohodki tretje plačilne verste.

Prošnje naj se vložijo v dobi 6 tednov po prvem razglašenju v čas-niku Osservatore Triestino pri pod-pisanem. 3-3

C. kr. okrajni šolski svet v Sežani 1. junija 1886.

Poglavitni nauki in molitev ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. birmo, sv. pokoro, sv. obhajilo, in sv. zakon, zve se mala knjžica katera je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 nove.

Tržaška hranilnica

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, raz-un praznikov, in sicer od 9. ure do 12 ure opoludne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obresti na knjižice 3%.

Plačuje vsak dan od 9. do 12. ure opoludne. Zneske do 50 gld. prav ureej, zneske od 50 na-prej do 100 gld. je treba od-povedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 gld. z od-povedjo 3 dni, čez 1000 gld. z odpovedjo 5 dni.

Eskomptuje menjice, domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2%. Posojuje na državne papirje avstrijsko-ogrške do 1000 gl. po 4 1/2%. više zneske v tekočem računu po 4 1/2%. Daje denar tudi proti vknjiženju na posestva v Trstu, obresti po dogovoru. Trst, 24. marcija 1883. 9-

Marijacejske

želodečne kapljice,

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodcu. Neoprecajlive do-brote je posebno vpliv nji-hov pri netečnosti, slabosti želodca, ako z grla, smrdi, napanjanju, kislem pehanju, koliki, želodeč-nem kataru, gorečice (rzavci) pri preobilnej pro-dukcoji alin, rumenici blu-vanjiln gnojusu, glavobolu, (ako boli iz želodca) krč v želodcu, za basanj, preobilnosti jedi in pičje v želodcu, proti glistam, boleznim na vranici in jetrih in tudi proti žili ali ha morojdam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar »k angelju varhu« 49-52

D. Brady Kremser, Morava. V Trstu jih pa dobito pri lekarničarju J. Seravallo blizo starega sv. Antona.

PERONOSPORI advertisement with a diamond-shaped logo and text: 'VLAHUV VNEB PROTI NOSNI APARAT', 'za brizganje trti z apnenim mlekem previden z razpra-šalnikom Goidardovim.', 'Odlikovan se srebrno raz-šalno v mejnarjadni raz-šalnik v Konežljani 1886.', 'VERDERER & Comp. 14', 'Trst, 14. Via Nuovo 14', 'glavni zastopnik inabiznis in-teresa v Ljubljani', 'Popisi pošiljajo v vseh jezikih franko in brezpl.

Svarilo!

Enako zvoneče raznanila niso kot posnemanj-ter se pred njimi svari. Uže 50 let obstoječa tvornica za ŽREBAKE in KOCE razpošilja samo po Generalvertretung des Export-Waarenhaus »z. Austria« in Wien, Ober-Döbling, Mariengasse Nr. 31.

KONJSKE PLAhte

Te plahte so 190 centim. dolge, 130 cent široke, jako močne, goste kot dlja, trpežne, razno barvane, z barvanimi krojicami po fr. 1.50 se zavijajem vred.

Prevzel sem namreč celo zalogo dobro narejenih, znamenitih plah iz odej iz neke prve tvornice po najnižih cenah, tako da samo jaz sem v stanu prodajati ih za sramotno ceno

Dalje prodajam, dokler je še kaj zaloge Rumenoobarvane konjske žrebake 2 metra dolge in okolo 1 i pol široke z šest-rogubnimi plavo-rudečimi ali temno-rudečimi krajci nepokončljive kakovosti komad po fr. 2.25 se zavikom vred.

Kdo jih vzame vsaj 10, dobi jedno povrh, ali se mu pa cena za 10% zniža. Samo radi velikanskega izdelovanja in prodaje smo v stanu konjske žrebake tako ne- navadne velikosti in tako izborne kakovosti tako nenavadno ceno prodajati. — Na stotine zahvalnih pisem stoji vedno vsakemu na ogled Razpošiljajo se z povzetjem. Npristujoče blago vzame se nazaj ter se denar kol nazaj pošlje. Naj se dobro pazi na naslov: EXPORTWAARENHAUS »z. AUSTRIA«, Wien, Ober Döbling, Mariengasse 31, v vlastitej hiši. 5-12

Letna stanovanja!

V prav lepej, zdravej okolici »pod stolom« v Žerovnici, pol ure od postaje Lesce, torej ne daleč od Bleda, se oddajo še 4 lepe zračne sobe skupaj ali posamezno. Poleg stanovanja lepa kuhinja, vrt in salon. Bolj natanko o tej zadei se more poizvedeti pri posestniku:

Janez Čop, v Mostah. Pošta Lesce, Gorenjsko. 3-2

Advertisement for 'Kisla voda, kapeljčice RADECE' with a decorative border and text: 'Kisla voda, kapeljčice RADECE', 's vojo jako obilo »natro-lition-kisline«, Garo-dovi pokusi so doka-zali, da je celjeno-kisli »Lithion« pri-protin-kih bole-činah najboljšje in najgvojeje zdravilo. 1-26', 'Zaloga: F. Plautz v Ljubljani, P. Sollinger via go-pa v Trstu, A. Mazzoli v Gorici v Celju in Mariboru.'

LA FILIALE IN TRIESTE

Stabilimento Austr. di Credito per commercio ed industria.

VERSAMENTI IN CONTANTI Banconote: 2 1/2% annuo interesse verso preavviso di 4 giorni 3% 3 1/2%

Per le lettere di versamento attualmente in circolazione, il nuovo tasso d'interesse comincerà a decorrere dalli 27 corrente. 31 corrente e 29 Novembre, a seconda del rispettivo preavviso

Napoleoni: 2 1/2% annuo interesse verso preavviso di 30 giorni 3% 3 1/2%

Banco Giro: Ban onote 2 1/2% sopra qualunque somma Napoleoni senza interessi

Assegni sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Lubiana, Hermannstadt, Innsbruck, Graz, Salisburgo, Klagenfurt, Fiume Agram, franco spese.

Acquisti e Vendite di Valori, divise e incasso coupons 1/2% Antecipazioni

sopra Warrants in contanti, interesse da convenirsi. Mediante apertura di credito a Londra 1/2% provvigione per 3 mesi. sconti 5 1/2% interesse annuo sino l'importo di 1000 per importi superiori da con- Trieste, 1. Ottobre 1883 18-48

OBLEKA

le iz trajne vočje volne, za moža srednje velikosti. 3:10 metrov za jedno obleko: za gld. 4 96 iz dobre ovčje volne; za gld. 8 — iz boljše ovčje volne; za gld. 10 — iz fine ovčje volne; za gld. 12-40 iz jako fine volne. POPOTNE OGRINJAČE, komad po gld. 4, 5, 8 in do gold 12. — Najfineje obleke, hlače, prevlekače ali svrline suknje, blago za suknje in dežne plašče, tiš, loden, komis, predenino, cheviot, tricot, ogrinjače za dame in biljardne preproge, peruvien, toskin priporoča

ustanovljeno Iv Stikarofsky — 1866 — fabriška zaloga v Brnu. Vzorki franko. Vzorki (ogledniki) razpošiljavajo se gg. krojaškim mojstrom nefran-kovano. Pošiljajte proti pov-zetji čez 10 gl. franco.

V zalogi imam sukna vedno za več nego 150.000 gld. a. v. in umeje se, da mi pri veliki svetovni trgovini ostane mnogo suk-nenih ostan-kov, dolžih od 1 do 5 me-trov, in sem torj primoran, take ostanke po jako nizkih fabriških cenah razpečavati. Vzorki od teh se ne morejo raz-pošiljati, zamenjavajo se pa ne upajajoč ostanki ali se pošlje denar nazaj. (Opomniti je, da druge firme tudi menjavajo ostanke, ali proti slabšemu blagu, denar se pa nazaj ne da).

Vsled posnemanj po sleparskih firmah sem primoran posluževati oglašanja ter prosim p. n. občinstvo da se spominja moje solidne firme ter da me počasti z obil-nimi naročbami na koje bom vedno pazil. Dopisa vspremljajo se v nemškem, čes-kem, og rškem, poljskem, italijanskem in franco-skem jeziku. 1-20